

**«Мовностилістичні особливості повчального віршованого тексту
(на матеріалі притчеподібних віршів Євгена Рота)»**

**1. Лексико-стилістична своєрідність притчеподібних віршів
Є. Рота**

• **Тематична лексика**

Людина, частини тіла людини: *die Nase, die Schulter, die Hände, das Herz, die Füße, das Ohr, die Brust;*

Здоров'я людини: *der Schmerz, beschädigt, die Krankheit, genesen, gesund, das Vitamin;*

Номінація людини: *ein Mensch, der Herr, der Bekannte, der Mann, das Weib, der Freund;*

Предмети одягу: *das Hemd, die Wäsche, die Hose, die Stiefel, die Schuhe;*

Лексика, що відноситься до духовного життя людини: *die Seele, der Gedanke, schwören, die Sünden, der Selbstvorwurf, das innerlichste Wesen;*

Страждання людини: *die Leiden, die Seele tropft, die Seele hat ein Loch;*

Природа: *die Natur, die Naturgewalten, der Sommer, das Meer, die Kälte;*

Професії, род діяльності: *der Verkäufer, der Kellner, der Dichter, der Architekt, der Direktor, der Vorstand;*

Любов, побрання: *lieben, die Geliebte, die Liebste, verliebt sein, die Liebeskraft, liebesselig-süß, der Liebhaber, Hand und Herz gewinnen;*

Наука: *die Forschung, die Astrologie, die Wissenschaft.*

• **Корпоративна лексика**

Пограбування: *der Verdacht, verdächtigen, stehlen, Polizei holen;*

Переписка: *Brief schreiben, Brief lesen, die Antwort, verscherzen;*

Музика: *das Instrument, blasen, die Schalmee, die Musik rinnt;*

Астрологія: *das Horoskop, der Astrologe, die Planeten, Saturn;*

Література і літературна діяльність: *dichten, der Dichter, der Reim, schreiben, Dichtung, das Buch, ein Blatt Papier, die Tinte;*

Театр: *das Theaterstück, die Bühne, das Drama, das Konzert;*

Поховання: *sterben, beerdigen, der Friedhof, das Begräbnis.*

• **Абстрактна лексика**

Душевний стан людини: *der Zorn, die Wut, das Glück, Not und Sorge;*

Позначення дій, процесів, станів: *die Freude, , der Lauf, das Hoffen;*

Позначення стосунків: *die Freundschaft, die Bekanntschaft, die Nähe;*

Позначення областей науки і мистецтва: *die Literatur, die Kunst.*

• **Стилістично забарвлена лексика**

Піднесена, поетична лексика: *der Märchentraum, ergöttlich;*

Розмовна лексика: *brutal, brüllen, spinnen, das Weib;*

Стилістичні синоніми: *sagen – sprechen – flöten – brüllen – stammeln – plätschern; nehmen – zugreifen – angeln; riesig – übermächtig – ungeheuer;*

Ідеографічні синоніми: *der Abend ist verdorben – der Abend ist missglückt; grob – flegelhaft – brutal – dreist – saugrob.*

2. Приклад аналізу притчеподібного вірша Є. Пома

Seelische Gesundheit

Ein Mensch frißt viel in sich hinein:

Mißachtung, Ärger, Liebespein.

Und jeder fragt mit stillem Graus:

Was kommt da wohl einmal heraus?

Doch sieh! Nur Güte und Erbauung.

Der Mensch hat prächtige Verdauung.

За розміром цей вірш написано чотиристопним ямбом.

Римуються кожні два рядки: hinein - Liebespein; Graus - heraus, Erbauung - Verdauung. Тобто схема римування така: AABBCS

Ідея цієї віршованої притчі виражена імпліцитно. Однак автор не висміює певні риси людської сутності, скоріше навпаки, в даному випадку він висловлює своє захоплення тими людьми, які залишаються добродішними; захоплення незлопам'ятністю, незважаючи на те, що людям доводиться «ковтати» багато злості, несправедливості, недовіри з боку оточуючих, вони залишаються блаженними, незважаючи на те, що доводиться переживати біль розчарування.

Захоплення автора можна спостерігати в самій назві твору, яка має підсумовуючу функцію. Автор використовує для експресивності епітет:

Seelische Gesundheit, що свідчить про піднесений стиль.

Автором використовуються наступні мовні засоби виразності:

- персоніфікація:

а) автор переносить на абстрактні іменники, що відносяться до духовного життя людини, властивості продуктів харчування:

Ein Mensch frißt viel in sich hinein:

Mißachtung, Ärger, Liebespein.

б) перенесення властивостей людини на абстрактні іменники:

Was kommt da wohl einmal heraus?

Doch sieh! Nur Güte und Erbauung.

- синестезія: *mit stillem Graus, prächtige Verdauung*

- гіпербола: *prächtig*.

Лексико-стилістична характеристика вірша «Seelische Gesundheit»:

- Тематична лексика:
 - *ein Mensch* - номінація людини;
 - *frißt; Verdauung* - лексика, що відноситься до повсякденної діяльності людини;
 - *Liebespein* - страждання людини;
 - *Güte und Erbauung* - лексика, що відноситься до духовного життя людини.
- Абстрактна лексика:
 - *Ärger* - душевний стан людини;
 - *fragt mit stillem Graus; doch sieh!* - позначення дій, процесів, станів;
 - *Mißachtung* - іменники, що позначають риси характеру, внутрішні гідності людини.

Мораль притчеподібного вірша «Seelische Gesundheit»: у вигляді стислого формулювання моралі проаналізованого притчеподібного вірша, ми пропонуємо таке: людина повинна залишатися добродісною, доброзичливою, доброю у всіх відношеннях, незважаючи на всі випробування на життєвому шляху.